مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۱۹، دی ۱۳۹۹، ۱۰۷۰-۱۰۵۳

مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با میانجی‌گری کنترل هدفمند در دانش‌آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹: یک مطالعه توصیفی

سجاد بشرپور[۱]، شیرین احمدی[۲]، فاضله حیدری[۳]

دریافت مقاله:۹۹/۰۷/۰۶ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح:۹۹/۰۸/۱٤ دریافت اصلاحیه از نویسنده:۹۹/۰۹/۱۹ پذیرش مقاله: ۹۹/۰۹/۲۲

چکیده

زمینه و هدف: حساسیت به تعاملات بین فردی و تعارضات زناشویی نقش مهمی در گرایش به اعتیاد اینترنت فرزندان دارد. پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با میانجی‌گری کنترل هدفمند در دانش‌آموزان انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش حاضر توصیفی می‌باشد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ بود. تعداد ۲۳۹ نفر از این افراد به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. دانش‌آموزان به پرسش نامه‌های اعتیاد به اینترنت، کنترل هدفمند، حساسیت بین فردی و تعارضات زناشویی والدین پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی Pearson و مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که اعتیاد به اینترنت با نمره کل حساسیت بین فردی (r=۰/۵۷، p<۰/۰۰۱) و تعارض زناشویی والدین (r=۰/۳۶، p<۰/۰۰۱) ارتباط مثبت و با کنترل هدفمند (r=-۰/۴۴، p<۰/۰۰۱) ارتباط منفی دارد. هم‌چنین کنترل هدفمند با نمره کل حساسیت بین فردی (r=-۰/۲۱، p<۰/۰۰۱) و تعارض زناشویی والدین (r=-۰/۱۷، p<۰/۰۰۱) ارتباط منفی دارد. شاخص‌های برازش مدل نیز حساسیت بین فردی و تعارضات زناشویی بر اعتیاد به اینترنت را با میانجی‌گری کنترل هدفمند تأیید کرد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش می‌تواند در ایجاد برنامه‌های کاربردی و کارگاه‌های آموزشی برای نوجوانانی که دارای اعتیاد به اینترنت هستند و نیز در پیش‌گیری از اعتیاد به اینترنت به کار گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، کنترل هدفمند، حساسیت بین فردی، تعارضات زناشویی والدین، دانش‌آموزان، اردبیل

۱- .(نویسنده مسئول) استاد گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
تلفن: ۳۱۵۰۵۶۲۲-۰۴۵، دورنگار: ۳۱۵۰۵۶۲۲-۰۴۵، پست الکترونیکی: basharpoor_sajjad@uma.ac.ir
۲- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
۳- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی،اردبیل، ایران

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

مقدمه

اعتیاد به اینترنت (Internet addiction) توسط Young به عنوان عدم توانایی جلوگیری از استفاده بیش از حد از اینترنت با صرف زمان ناچیز بودن اتصال به اینترنت، وجود تحریک‌پذیری شدید و پرخاش‌گری در هنگام محرومیت و ایجاد اختلال در زندگی شخصی، خانوادگی، اجتماعی و شغلی فرد تعریف شده است. هم‌چنین نوجوانان بیش از بزرگ‌سالان مستعد ابتلاء به اعتیاد به اینترنت هستند [۱]. اعتیاد به اینترنت طی دو دهه اخیر مورد توجه محققان و متخصصان قرار گرفته است و به طور گسترده‌ای برای تحقیق و کشف اهداف علائم اعتیاد در افراد مورد استفاده قرار گرفته است. استفاده روزمره از اینترنت به ویژه در جمعیت نوجوانان و جوانان بسیار قابل توجه است و علاوه بر مزایای بی‌شمار، استفاده از اینترنت خطرات زیادی از جمله رفتار اعتیادآور به همراه دارد [۲].

از سازه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر که به نظر می رسد با اعتیاد به اینترنت ارتباط دارد حساسیت بین فردی (Interpersonal Sensitivity) می‌باشد. حساسیت بین فردی شامل تجربیات عاطفی می‌باشد که به عنوان احساس حقارت، عدم کفایت شخصی و روحیه ضعیف تعریف می‌شود [۳]. افرادی که دارای حساسیت بین فردی بالایی هستند به احتمال زیاد به تلفن‌های همراه اعتیاد پیدا می‌کنند [۴]. مطالعه طولی بر روی نوجوانان تأثیر حساسیت بین فردی بر اعتیاد به اینترنت را نشان داده است [۵]. Chen و همکاران در مطالعات خود نشان دادند بین اعتیاد به اینترنت و استفاده اعتیادی از تلفن همراه با مشکلات بین فردی در نوجوانان همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد [۶]. علاوه بر این، معتادان به اینترنت احتمالاً روابط بین فردی ضعیف را حفظ می‌کنند که این امر ممکن است به احساس تنهایی بیش‌تر در آن‌ها منجر شود [۷].

اخیراً، تعداد فزاینده مطالعات بر تأثیر مهم خانواده در اعتیاد جوانان به اینترنت به طور خاص پرداخته است. مطالعات نشان داده است که تعارض زناشویی والدین (Parents Marital Conflict) اعتیاد شدید به اینترنت در جوانان را پیش‌بینی می‌کند [۸-۹]. محیط خانوادگی نامناسب می‌تواند احساس امنیت نوجوان را کاهش داده و به طور معنی‌داری خطر مشکلات روان‌شناختی و رفتار را افزایش دهد. نظریه سیستم‌های خانواده Bowen فرض می‌کند که خانواده یک واحد هیجانی بنیادی است که واجد ویژگی نگه‌دارنده تعادل حیاتی آن سیستم است. زمانی که والدین با همدیگر تعارض داشته باشند، این سیستم مختل می‌شود. هنگامی که کودکان بی‌ثباتی موجود در سیستم که به دلیل تعارض والدین ایجاد شده است را ادراک می‌کنند، بیشتر ممکن است به رفتارهای مشکل‌زا بپردازند [۱۰]. هم‌سو با این نظریه، چندین مطالعه تجربی نشان داده‌اند که تعارض زناشویی والدین می‌تواند در اعتیاد به اینترنت نقش داشته باشد [۱۱-۱۲]. مطالعه Ko و همکاران نشان داد که تعارض زناشویی والدین قوی‌ترین پیش‌بینی کننده اعتیاد به اینترنت می‌باشد [۱۳]. Gao و همکاران نشان دادند که تعارض زناشویی والدین بر اعتیاد به اینترنت تأثیر مستقیمی دارد و این اثر به وسیله اضطراب و افسردگی نیز میانجی‌گری می‌شود. [۱۴].

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

به نظر می‌رسد کنترل هدفمند (Effortful Control) یکی از عوامل اساسی زمینه‌ساز اعتیاد به اینترنت است. کنترل هدفمند به کارکرد توجه دستگاه‌های اجرایی از جمله فعال‌سازی توجه مناسب و سرکوب پاسخ‌های نامناسب اشاره دارد [۱۵]. تحقیقات قبلی نشان داد که کنترل هدفمند با اعتیاد به اینترنت [۱۶] و اعتیاد به تلفن همراه ارتباط دارد [۱۷]. کنترل هدفمند کم، به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل مرتبط با رفتارهای اعتیادی از جمله اعتیاد به اینترنت در نوجوانان شناخته شده است [۱۸]. Wang و همکاران در مطالعات خود گزارش دادند بین اعتیاد به اینترنت و کنترل هدفمند ارتباط منفی و معنی‌داری وجود دارد [۱۹] و کنترل هدفمند ضعیف تا حدی می‌تواند استفاده مشکل‌ساز نوجوانان به ویژه در بین پسران از اینترنت را توضیح دهد [۲۰]. کنترل هدفمند به عنوان متغیر میانجی به‌صورت غیرمستقیم با تعارض والدین و استفاده اعتیادی از اینترنت در نوجوانان ارتباط دارد و پیش‌بینی کننده عملکرد بین فردی افراد می‌باشد [۲۲-۲۱].

با توجه به اینکه امروزه اینترنت یکی از مهم‌ترین پیشرفت‌های بشر در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود و زندگی ما را از جنبه‌های مختلفی متحول ساخته و بسیاری از تغییرات مثبت غیرقابل انکار را به وجود می‌آورد. با این حال، در همان زمان باعث عواقب منفی از جمله اعتیاد به اینترنت شده است[۲۳]. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی با میانجی‌گری کنترل هدفمند در قالب مدل مفهومی زیر (نمودار ۱) انجام گرفت.

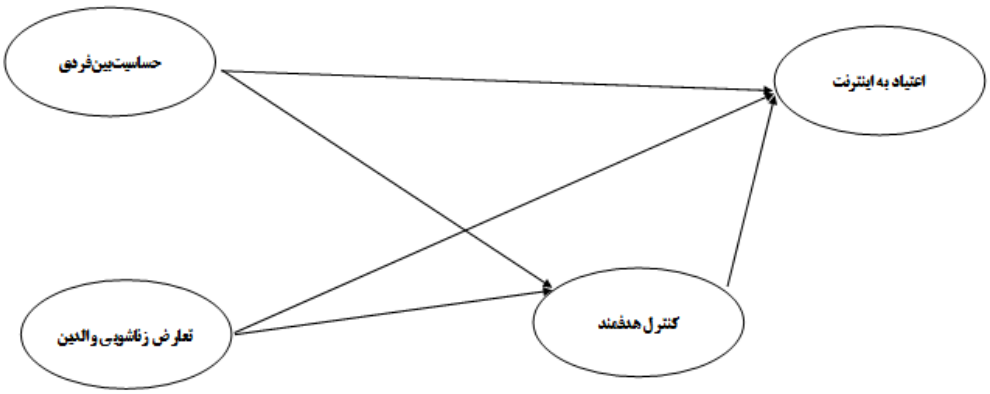

نمودار ۱- الگوی مفهومی مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با میانجی‌گری کنترل هدفمند در دانش‌آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹

مواد و روش‌ها

روش مطالعه حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش توصیفی می‌باشد که با کد اخلاق IR.ARUMS.REC.1399.407 در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تصویب شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ تشکیل دادند. از آن‌جایی که به‌زعم بسیاری از پژوهش‌گران حداقل حجم نمونه لازم در

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]

[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

مدل‌سازی معادلات ساختاری ۲۰۰ می‌باشد [۲۴]، حجم نمونه در پژوهش حاضر نیز با در نظر گرفتن احتمال افت نمونه‌ها، ۲۵۰ نفر در نظر گرفته شد که بعد از حذف داده های مخدوش ۲۳۹ پرسش‌نامه وارد تحلیل آماری شد. روش نمونه‌گیری مورد استفاده نیز در دسترس بود.

روش جمع‌آوری اطلاعات به این صورت بود که با توجه به وضعیت کرونا و شرایط قرنطینه و عدم دسترسی به دانش آموزان به‌صورت حضوری، پرسش‌نامه‌ها در دو بخش که بخش اول شامل اطلاعات جمعیت شناختی (سن، جنس، شغل پدر و وضعیت اقتصادی) بود و بخش دوم شامل پرسشنامه‌های اعتیاد به اینترنت، کنترل هدفمند، حساسیت بین‌فردی و تعارض زناشویی والدین در نرم‌افزار پرس لاین طراحی و به صورت آنلاین از طریق گذاشتن لینک آن‌ها در گروه‌های کلاسی و کانال‌های تلگرام، گروه‌های واتساپ مدارس مقاطع متوسطه از تاریخ ۵ اردیبهشت تا ۱۵ مرداد در اختیار آزمودنی‌ها قرار داده شد تا دانش‌آموزانی که تمایل به شرکت در پژوهش داشتند به سؤالات پاسخ دهند که بعد از وارد کردن داده‌ها به SPSS نسخه ۲۵ و بعد از حذف داده‌های پرت، ۲۳۹ پرسش‌نامه وارد تحلیل آماری شد. معیارهای ورود تمایل به شرکت در پژوهش و دانش‌آموز بودن و معیار خروج عدم تمایل به شرکت در پژوهش بود. پرسش‌نامه‌های اعتیاد به اینترنت، حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین به صورت خلاصه عبارت بودند از:

مقیاس اعتیاد به اینترنت: این پرسش‌نامه توسط Young [۲۵] ساخته شد و در زمینه سنجش اعتیاد اینترنتی مورد استقبال بسیاری قرار گرفت. سؤالات این آزمون بر اساس ملاک‌های اختلال قماربازی بیمارگون طراحی شده‌اند چرا که گمان می‌رود اختلال اعتیاد به اینترنت شباهت زیادی با اختلال قماربازی بیمارگون دارد. این پرسش‌نامه دارای ۲۰ سؤال است و تعیین می‌کند که آیا استفاده بیش‌ازحد از اینترنت بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد اثر گذاشته است یا خیر و با استفاده از مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت ارزش‌گذاری می‌شود (هرگز=۰، به‌ندرت=۱، گه‌گاهی=۲، اغلب اوقات=۳، به‌کرات=۴، همیشه=۵) نمرات ۲۰ تا ۴۹ عدم اعتیاد به اینترنت، نمرات ۵۰ تا ۷۹ در معرض اعتیاد به اینترنت و نمرات ۸۰ تا ۱۰۰ اعتیاد به اینترنت را نشان می‌دهد. در مطالعه Young و همکارش، اعتبار درونی پرسش‌نامه بالاتر از ۰/۹۲ذکر شده و اعتبار به روش بازآزمایی نیز معنی‌دار گزارش شده است [۲۶]. Widyanto و همکارش در مطالعه خود روایی صوری این پرسش‌نامه را بسیار بالا ذکر کرده‌اند [۲۷]. در ایران اعتبار و پایایی این آزمون توسط Alavi و همکاران به‌دست آمده است که پایایی باز آزمایی آن ۰/۸۲، همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۲ و از طریق دونیمه سازی ۰/۷۲ بوده است [۲۸]. ضریب پایایی آن در پژوهش حاضر ۰/۹۰ به‌دست آمد.

فرم کوتاه مقیاس خلق‌وخوی بزرگسال: این مقیاس توسط Rothbart و همکاران در سال ۲۰۰۰ ساخته شده و مشتمل بر ۷۷ آیتم می‌باشد که شامل ۴ بعد عاطفه منفی، کنترل هدفمند، برون‌گرایی/ شادخویی و جهت‌گیری به حساسیت می‌باشد [۲۹]. بعد کنترل هدفمند این مقیاس که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت شامل ۳ خرده مقیاس کنترل توجه (۵ سؤال)، کنترل بازداری (۷ سؤال) و

کنترل فعالیت (۷ سؤال) می‌باشد. تمام سؤالات این پرسش نامه در مقیاس لیکرت ۷ نقطه‌ای از ۱ (کاملاً غلط) تا ۷ (کاملاً درست) درجه‌بندی می‌شود. عامل‌های این مقیاس همبستگی بالایی با مقیاس‌های ۵ پنج عامل بزرگ شخصیت دارد. هم‌چنین مشخص شده است که سنجه‌هایی که زمان واکنش را می‌سنجند، همبستگی قابل ملاحظه‌ای با عامل کنترل هدفمند دارند. ضرایب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های این آزمون در دامنه ۰/۷۵ تا ۰/۸۱ گزارش شده است [۲۹]. این ضرایب بر روی آزمودنی‌های یک نمونه ایرانی نیز در دامنه ۰/۶۸ تا ۰/۹۱ به‌دست آمد [۳۰]. ضریب پایایی آن در پژوهش حاضر به ترتیب ۰/۷۵ برای کنترل توجه، ۰/۷۲ برای کنترل بازداری، ۰/۶۵ برای کنترل فعالیت و ۰/۷۶ برای نمره کل کنترل هدفمند به‌دست آمد.

مقیاس حساسیت بین فردی: مقیاس حساسیت بین فردی توسط Boyce و همکارش برای سنجش ابعاد اساسی مفهوم حساسیت بین فردی ابداع شد. این مقیاس ۳۶ سؤال و ۵ خرده مقیاس دارد که پاسخ به هر عبارت آن در یک مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای می‌باشد. این عامل شامل آگاهی بین فردی، نیاز به تأیید، اضطراب جدایی، کم‌رویی و خود درونی شکننده می‌باشد. مطالعات در خصوص حساسیت بین فردی شواهد روان‌سنجی خوبی را به همراه داشته است، به طوری که همسانی درونی و پایایی بازآزمایی و اعتبار هم‌گرا و واگرای بالایی گزارش شده است. Boyce و همکاران ضریب پایایی بازآزمایی ۰/۸۵ برای نمره کل و ضرایبی در دامنه ۰/۵۵ تا ۰/۷۶ برای خرده مقیاس‌های آن گزارش کرده‌اند [۳۱]. در ایران نیز پایایی مقیاس حساسیت بین فردی با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد و روایی آن نیز تأیید شد [۳۲]. ضریب پایایی آن در پژوهش حاضر به ترتیب ۰/۶۸ برای آگاهی بین فردی، ۰/۷۰ برای نیاز به تأیید، ۰/۶۵ برای اضطراب جدایی، ۰/۷۳ برای کم‌رویی و ۰/۶۶ برای خود درونی شکننده و ۰/۹۲ برای نمره کل حساسیت بین فردی به دست آمد.

مقیاس ادراک کودکان از تعارض بین والدین: این مقیاس توسط Černja و همکاران ساخته شده است [۳۳]. این مقیاس یک ابزار ۴۸ سؤالی است که ادراک کودکان سنین مدرسه از تعارض زناشویی والدین خود را در سه خرده مقیاس ارزیابی می‌کند: ویژگی‌های تعارض، خود سرزنشی و تهدید. در هر سؤال کودکان انتخاب می‌کنند که آیا آن سؤال در مورد آن‌ها درست است (۲)، تا حدی درست است (۱)، یا درست نیست (۰). این مقیاس در تعداد زیادی از مطالعات مورد استفاده قرار گرفته و پایایی بازآزمایی آن از ۰/۶۸ تا ۰/۷۶ گزارش شده است [۳۳]. در ایران نیز روایی مقیاس ادراک کودکان از تعارض بین والدین با روش آماری تحلیل عاملی تأییدی مورد قبول قرار گرفت و پایایی خرده مقیاس‌های تعارض، تهدید و سرزنش خود با روش آلفای کرونباخ به ترتیب برابر ۰/۷۸، ۷۳/ و ۰/۷۳ به دست آمد [۳۴]. ضریب پایایی آن در پژوهش حاضر به ترتیب ۰/۷۸ برای ویژگی‌های تعارض، ۰/۷۶ برای خودسرزنشی، ۰/۶۹ برای تهدید و ۰/۸۶ برای نمره کل تعارض بین والدین به دست آمد.

داده‌های جمع‌آوری شده در این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ و نرم‌افزارLisrel نسخه ۸/۸ و با

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون‌های هم‌بستگی Pearson) و مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شد. سطح معنی‌داری در آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

تعداد ۲۳۹ دانش‌آموز در این پژوهش شرکت داشتند که آزمودنی ۱۲۸ (۵۳/۵۵ درصد) پسر با میانگین سنی ۱۵/۰۵ و انحراف معیار سنی ۱/۳۲ سال و ۱۱۱ آزمودنی (۴۶/۴۴ درصد) دختر با میانگین سنی ۱۴/۹۱ و انحراف معیار سنی ۱/۳۸ سال در این پژوهش شرکت داشتند. از لحاظ شغل والدین، ۱۱۷ نفر (۴۸/۹۵ درصد) دولتی، ۱۰۰ نفر (۴۱/۸۴ درصد) آزاد، ۲۲ نفر (۹/۲۰ درصد) بی‌کار بودند و از لحاظ وضعیت اقتصادی، ۵۸ نفر (۲۴/۲۶ درصد) خوب، ۱۶۱ نفر (۶۷/۳۶ درصد) متوسط و ۲۰ نفر (۸/۳۶ درصد) ضعیف گزارش دادند.

نتایج جدول ۱، میانگین و انحراف معیار متغیرهای اعتیاد به اینترنت، کنترل هدفمند، حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین و مؤلفه‌های آن‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار نمرات شرکت‌کننده‌ها در اعتیاد به اینترنت، کنترل هدفمند، حساسیت بین فردی، تعارض زناشویی والدین در دانش‌آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹ (n=۲۳۹)

	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
اعتیاد به اینترنت	اعتیاد به اینترنت	۳۶/۹۶	۱۲/۳۲	۲۰	۷۴
کنترل هدفمند	کنترل هدفمند (نمره کل)	۷۷/۳۷	۱۴/۵۲	۵۰	۱۳۱
	کنترل توجه	۱۹/۸۲	۵/۰۸	۸	۳۵
	کنترل بازداری	۲۸/۸۹	۵/۸۹	۱۳	۴۹
	کنترل فعالیت	۲۸/۶۵	۶/۰۰	۱۶	۴۷
حساسیت بین فردی	حساسیت بین فردی (نمره کل)	۷۸/۵۰	۲۲/۶۹	۴۳	۱۴۵
	آگاهی بین فردی	۱۴/۵۱	۴/۹۸	۷	۳۱
	نیاز به تأیید	۱۸/۴۳	۵/۵۸	۸	۳۱
	اضطراب جدایی	۱۷/۳۱	۵/۴۵	۸	۳۵
	کمرویی	۱۷/۵۶	۵/۸۵	۸	۳۵
	خود درونی شکننده	۱۰/۶۶	۳/۸۶	۵	۲۴
تعارض زناشویی والدین	تعارض زناشویی والدین (نمره کل)	۹۴/۳۸	۸/۳۵	۷۳	۱۱۳
	ویژگی‌های تعارض	۳۸/۵۲	۴/۱۰	۲۸	۴۸
	خودسرزنشی	۳۳/۷۶	۴/۰۰	۲۴	۴۳
	تهدید	۲۲/۱۰	۲/۸۵	۱۶	۲۹

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که اعتیاد به اینترنت با حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین ارتباط مثبت و با کنترل هدفمند ارتباط منفی دارد. هم‌چنین کنترل هدفمند با حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین ارتباط منفی دارد ($p<۰/۰۰۱$).

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

جدول ۲- ماتریس همبستگی متغیرهای اعتیاد به اینترنت، کنترل هدفمند، حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین در دانش‌آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹ (n=۲۳۹)

متغیرهای پیش‌بین	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)	(۶)	(۷)	(۸)	(۹)	(۱۰)	(۱۱)	(۱۲)
حساسیت بین فردی (۱)	۱											
آگاهی بین فردی (۲)	۰/۸۷**	۱										
نیاز به تأیید (۳)	۰/۸۸**	۰/۷۱**	۱									
اضطراب جدایی (۴)	۰/۸۸**	۰/۶۸**	۰/۷۷**	۱								
کم‌رویی (۵)	۰/۹۱**	۰/۷۷**	۰/۷۴**	۰/۷۴**	۱							
خود درونی شکننده (۶)	۰/۸۴**	۰/۷۰**	۰/۶۶**	۰/۶۶**	۰/۷۴**	۱						
تعارض زناشویی والدین (۷)	۰/۴۰**	۰/۳۲**	۰/۳۷**	۰/۳۹**	۰/۳۴**	۰/۳۵**	۱					
ویژگی‌های تعارض (۸)	۰/۲۷**	۰/۲۵**	۰/۲۳**	۰/۲۵**	۰/۲۱**	۰/۲۵**	۰/۸۲**	۱				
خود سرزنشی (۹)	۰/۳۰**	۰/۲۰**	۰/۲۸**	۰/۲۹**	۰/۲۸**	۰/۲۶**	۰/۷۸**	۰/۴۲**	۱			
تهدید (۱۰)	۰/۳۸**	۰/۳۱**	۰/۳۷**	۰/۳۸**	۰/۳۰**	۰/۳۰**	۰/۶۶**	۰/۳۷**	۰/۲۸**	۱		
کنترل هدفمند (۱۱)	-۰/۲۱**	-۰/۲۵**	-۰/۱۰	-۰/۱۲	-۰/۲۲**	-۰/۲۷**	-۰/۱۷**	-۰/۱۰	-۰/۱۵*	-۰/۱۴*	۱	
اعتیاد به اینترنت (۱۲)	۰/۵۷**	۰/۵۸**	۰/۴۸**	۰/۴۷**	۰/۵۰**	۰/۴۸**	۰/۳۶**	۰/۲۱**	۰/۳۱**	۰/۳۱**	-۰/۴۴**	۱

آزمون همبستگی Pearson، p<۰/۰۱**، p<۰/۰۵*همبستگی معنی‌دار

قبل از تحلیل داده‌ها و برای اطمینان از این‌که داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی مدل‌یابی معادلات ساختاری را برآورد می‌کنند، چند مفروضه اصلی معادلات ساختاری شامل داده‌های گمشده، نرمال بودن داده‌ها و هم‌خطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفتند. در پژوهش حاضر، جهت نرمال بودن متغیرها از آزمون آماری Kolmogorov-Smirnov استفاده گردید که نتایج آن نشان داد که داده‌ها دارای توزیع نرمال بودند (p>۰/۰۵) و هم‌خطی چندگانه بین متغیرها با استفاده از آماره تحمل و عامل تورم واریانس مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که ارزش‌های تحمل به دست آمده برای متغیرها بالای ۰/۱۰ هستند و نشان دهنده عدم وجود هم‌خطی چندگانه بین متغیرها است و هم‌چنین مقدار عامل تورم واریانس به دست آمده برای متغیرها کوچک‌تر از ۱۰ بودند که نشان دهنده عدم هم‌خطی چندگانه بین متغیرها است.

نمودار ۲، بارهای استاندارد شده مدل پژوهش را نشان می‌دهد. در این مطالعه تمام روابط حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی و اعتیاد به اینترنت با کنترل هدفمند (به غیر از ارتباط مستقیم تعارض زناشویی والدین با کنترل هدفمند) در دانش‌آموزان معنی‌دار می‌باشد (p<۰/۰۵).

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

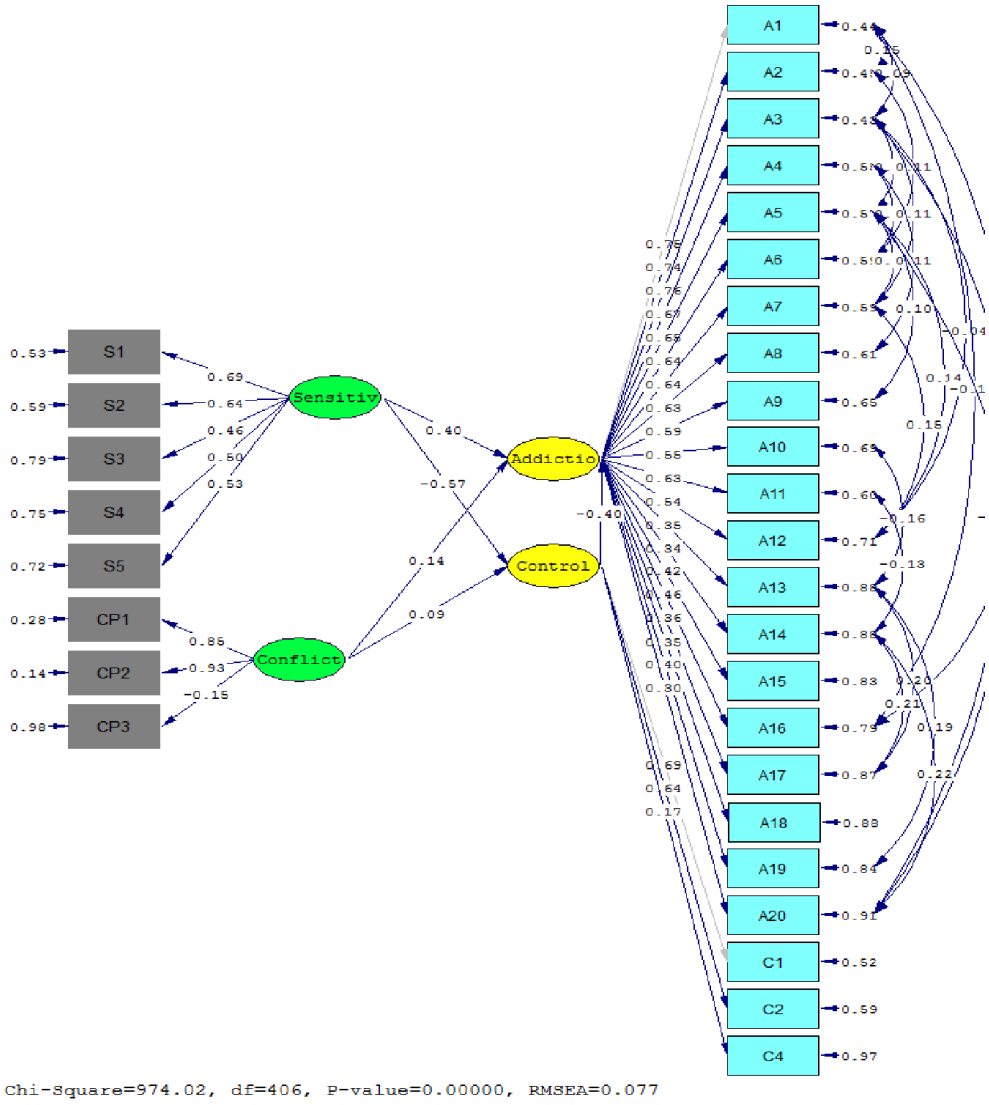

نمودار ۲- بارهای استاندارد شده مدل پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با نقش میانجی کنترل هدفمند در دانش آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹

با توجه به نمودار ۳، و معناداری آماره T مربوط به هر یک از متغیرهای پژوهش در سطح خطای ۰/۰۵، فرضیه پژوهش تأثیر حساسیت بین فردی بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری کنترل هدفمند و تأثیر تعارض زناشویی والدین بر اعتیاد به اینترنت تأیید می‌شود.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

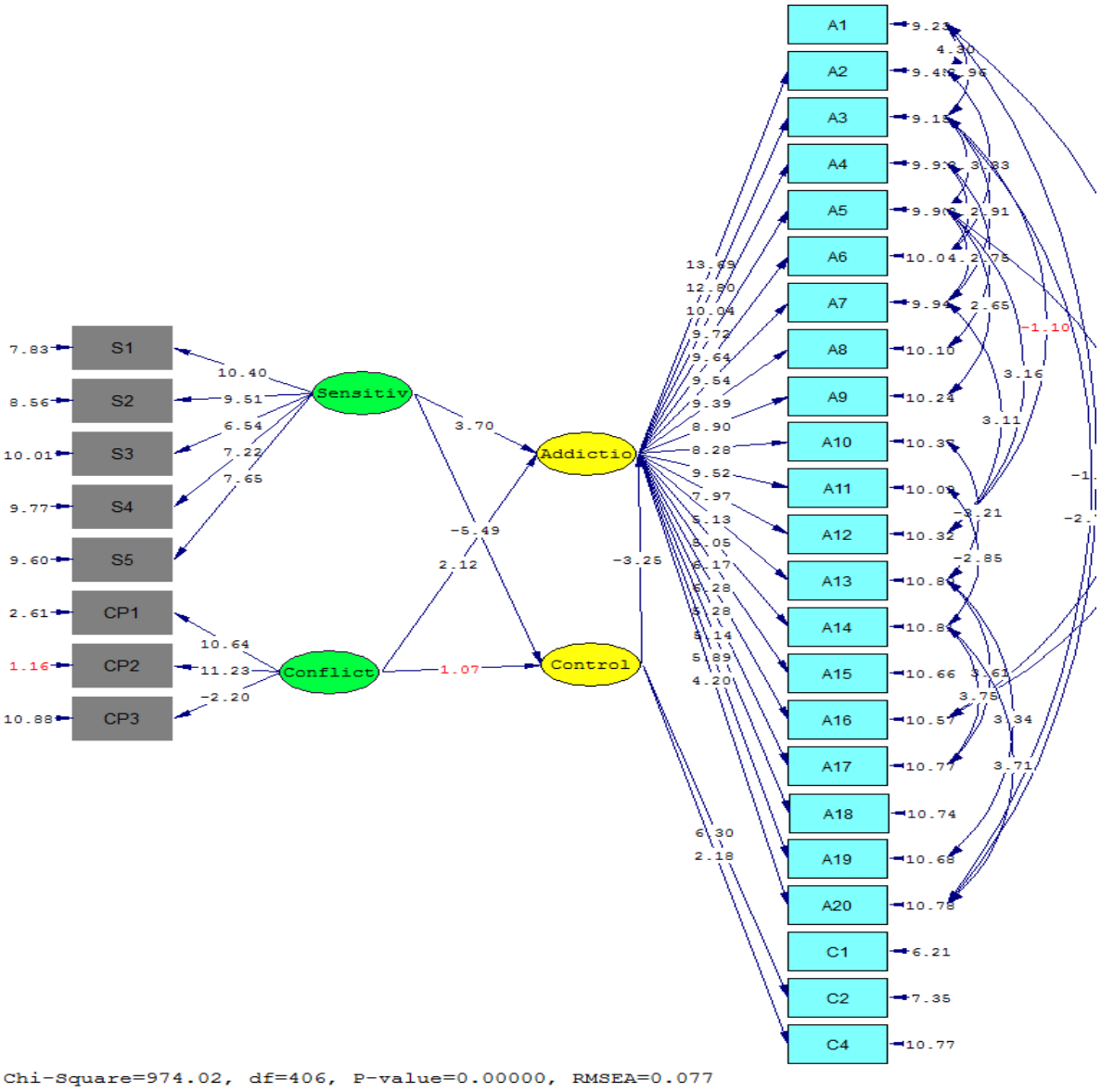

نمودار ۳- نتایج تحلیل محاسبه مقدار T مدل پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با نقش میانجی کنترل هدفمند در دانش آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹

با توجه به نمودار ۲ و ۳ و اطلاعات جدول ۳، تأثیر مستقیم حساسیت بین فردی بر اعتیاد به اینترنت ۰/۴۰، حساسیت بین فردی بر کنترل هدفمند ۰/۵۷-، تعارض زناشویی والدین بر اعتیاد به اینترنت ۰/۱۴، تعارض زناشویی والدین بر کنترل هدفمند ۰/۰۹، کنترل هدفمند بر اعتیاد به اینترنت ۰/۴۰-است. هم‌چنین با توجه به اطلاعات جدول ۳، میزان تأثیر غیرمستقیم حساسیت بین فردی بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری کنترل هدفمند ۰/۱۶ و تعارض زناشویی والدین بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری کنترل هدفمند ۰/۰۵۶ بوده است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

جدول ۳- شاخص‌های برازندگی مدل پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با نقش میانجی کنترل هدفمند در دانش‌آموزان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹ (n=۲۳۹)

تأثیرات مستقیم		میزان اثر	مقدار T	مقدار P	نتیجه
حساسیت بین فردی	اعتیاد به اینترنت	۰/۴۰	۳/۷۰	۰/۰۰۲	تأیید شده
حساسیت بین فردی	کنترل هدفمند	-۰/۵۷	-۵/۴۹	۰/۰۰۱	تأیید شده
تعارض زناشویی والدین	اعتیاد به اینترنت	۰/۱۴	۲/۱۲	۰/۰۰۲	تأیید شده
تعارض زناشویی والدین	کنترل هدفمند	۰/۰۹	۱/۰۷	۰/۱۵	تأیید نشده
کنترل هدفمند	اعتیاد به اینترنت	-۰/۴۰	-۳/۲۵	۰/۰۰۲	تأیید شده
تأثیرات غیرمستقیم میزان اثر				**مقدار T**	**نتیجه**
حساسیت بین فردی	کنترل هدفمند	اعتیاد به اینترنت	۰/۴۰×-۰/۴۰=۰/۱۶	۲/۷۹	تأیید شده
تعارض زناشویی والدین	کنترل هدفمند	اعتیاد به اینترنت	۰/۱۴×-۰/۴۰=۰/۰۵۶	۱/۷۷	تأیید نشده

جهت تعیین کفایت برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها شاخص‌های مذکور مقادیر هر یک از این شاخص‌ها بین ۰ و ۱ قرار دارد و مقادیر نزدیک و یا بیش‌تر از ۰/۹۰ نشانه مطلوب بودن مدل می‌باشد. شاخص برازش مقایسه‌ای (Comparative fit index; CFI) برای این مدل ۰/۹۴، شاخص برازش فزاینده (Incremental Fit Index; IFI) ۰/۹۴، شاخص نیکویی برازش (Goodness of fit index; GFI) ۰/۹۴ بوده که در بازه قابل قبول قرار می‌گیرد و شاخص برازش هنجار شده مقتصد (Parsimony Normed Fit Index; PNFI)که مقدار ۰/۷۸ و دامنه قابل قبول آن بزرگ‌تر از ۰/۵۰ می‌باشد. شاخص‌های کای اسکوئر بهنجار شده (Normed chi-square index; CMIN/DF) و شاخص برازش مقایسه‌ای (Comparative fit index; CFI) در دامنه مورد قبول قرار دارد و مدل تدوین شده را مورد حمایت قرار می‌دهند. از آن‌جا که ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد (Root mean squared error of approximation; RMSEA) برای مدل حاضر ۰/۰۷ به دست آمده است، از طرفی بازه قابل قبول برای آن کم‌تر از ۰/۰۸ می‌باشد، پس می‌توان گفت مدل برازش شده مدل مناسبی است [۲۴].

جدول ٤- شاخص‌های برازش کلی مدل نهایی

شاخص	CMIN/DF	CFI	GFI	IFI	PNFI	RMSEA
مقدار محاسبه شده	۲/۳۹	۰/۹۴	۰/۹۴	۰/۹۴	۰/۷۸	۰/۰۷
سطح قابل قبول [۲۴]	۱-۳	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۵۰	<۰/۰۸

بحث

پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر اساس حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین با میانجی‌گری کنترل هدفمند در دانش آموزان انجام گرفت. نتایج معادلات ساختاری در پژوهش حاضر نشان داد که حساسیت بین فردی با اعتیاد به اینترنت ارتباط مستقیم

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

دارد. این نتایج با یافته‌های Chen و همکاران [۶] و Hou و همکاران [۷] مبنی بر این‌که بین اعتیاد به اینترنت و مشکلات بین فردی همبستگی مثبت معنی‌داری وجود دارد و نوجوانان دارای اعتیاد به اینترنت مشکلات بین فردی بیش تری نشان دادند و احتمالاً روابط بین فردی ضعیف را حفظ می‌کنند که این امر ممکن است به احساس تنهایی بیش‌تر در آن‌ها منجر شود، هم‌خوان می‌باشد. در تبیین این فرض می‌توان گفت دانش‌آموزان در معرض خطر اعتیاد به اینترنت بیشتر اوقات فراغت خود را به بازی‌های آنلاین یا چت آنلاین می‌گذرانند. در نتیجه، آن‌ها وقت ندارند که در دنیای واقعی با افرادی مانند خانواده و دوستانشان تعامل داشته باشند. این فعالیت‌ها منجر به مشکلات بین فردی می‌شود زیرا این نوجوانان در دنیای مجازی راحت‌ترند، جایی که می‌توانند احساسات و افکار خود را به صورت ناشناس بیان کنند.

نتایج معادلات ساختاری نشان داد که حساسیت بین‌فردی بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری کنترل هدفمند اثر غیرمستقیم دارد. این نتایج با یافته‌های Chriki و همکاران [۲۱] و Cain و همکاران [۲۲] همخوان می‌باشد. در تبیین این فرض می‌توان گفت که مشکلات بین فردی مانند درون‌گرایی، مشکلات اجتماعی و مهارت‌های ضعیف ارتباط چهره به چهره، اغلب منجر به اعتیاد به اینترنت می‌شود. روابط مبتنی بر اینترنت گزینه‌ای ایمن برای فرار از طرد و نگرانی‌های احتمالی تماس‌های بین فردی در زندگی واقعی برای افرادی که دارای مشکلات فوق هستند، ارائه می‌دهد. به طور خاص، کنترل هدفمند می‌تواند از طریق مکانیسم‌های شناختی و انگیزشی در رابطه بین اعتیاد به اینترنت و حساسیت بین فردی دانش‌آموزان تأثیر تعدیل کننده‌ای داشته باشد. از نظر مکانیسم‌های شناختی، افرادی که کنترل بالایی دارند ممکن است بتوانند جهت و مدت توجه خود را تنظیم کرده و رفتار پیش از قدرت را مهار کنند (مانند بررسی میزان مصرف اینترنت) و هم‌چنین برای پاسخ‌گویی به خواسته‌های موقعیتی توجه خود را به وظایفی که باید انجام دهند تغییر دهند. از نظر سازوکارهای انگیزشی، تصور می‌شود که افراد با کنترل و هدفمندی بالا در شروع، حفظ و تنظیم انگیزه خود و انجام فعالیت‌های هدایت شونده مانند کارهای دانشگاهی بهتر عمل می‌کنند [۳۵] بنابراین دانش‌آموزانی که کنترل هدفمندی بیش‌تری دارند ممکن است بتوانند وسوسه رضایت فوری ناشی از استفاده از اینترنت مانند ارضای نیازهای مربوط به ارتباطات را به صورت آنلاین مهار کنند و انگیزه پیشرفت خود را حفظ کنند؛ بنابراین ممکن است اثر اعتیاد به اینترنت در به تعویق انداختن غیرمنطقی کاهش یابد.

نتایج معادلات ساختاری ما حاکی از آن است که تعارضات زناشویی والدین به طور قابل توجهی با اعتیاد دانش‌آموزان به اینترنت ارتباط دارد. این یافته با چندین مطالعه Ko و همکاران [۱۳]، Wu و همکاران [۱۱] و Yang و همکاران [۱۲] هم‌خوان می‌باشد. یافته‌های ما همراه با این یافته‌های قبلی، هم‌چنین نشان داد که آن دسته از نوجوانان و دانش‌آموزانی که در یک خانواده با اختلاف نظر رشد کرده‌اند

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

ممکن است در معرض خطر بیش‌تری برای اعتیاد به اینترنت باشند.

نظریه سیستم خانواده Bowen، خانواده را به عنوان یک واحد عاطفی اساسی در نظر می‌گیرد. این نظریه فرض می‌کند که فشار ناشی از درگیری عاطفی بین هر دو عضو خانواده می‌تواند به یک مثلث خانوادگی تبدیل شود که حداقل یک واحد عاطفی پایدار است که توسط پدر، مادر و کودک تشکیل می‌شود [۱۰]. تعارضات زناشویی، به عنوان یک عامل استرس‌زای مهم در خانواده، ممکن است باعث رفتارهای مشکل‌آفرین فرزندان شود. به طور خاص، مطالعات تجربی نشان داده است که تعارضات زناشویی والدین می‌تواند بر اینترنت جوانان تأثیر بگذارد. به عنوان مثال، چندین مطالعه نشان داده است که درگیری زناشویی می‌تواند به طور قابل توجهی علائم رفتار آنلاین اعتیادآور را پیش‌بینی کند [۸]. در راستای این یافته‌های تجربی، در یک بررسی اخیر نیز بر نقش یک محیط خانوادگی متعارض بر اعتیاد جوانان به اینترنت تأکید شده است [۳۶]. آن‌ها دریافتند که جوانان مبتلا به اعتیاد به اینترنت احتمالاً از مشکلات خانوادگی ناکارآمد از جمله تعارضات زناشویی والدین رنج می‌برند. به دنبال این یافته‌ها ما فرض کردیم که درگیری زناشویی والدین می‌تواند اعتیاد جوانان به اینترنت را به صورت منفی پیش‌بینی کند.

هم‌چنین ممکن است دانش‌آموزانی که تعارض والدین نسبتاً بالایی را درک می‌کنند از فرزند پروری گرم یا حمایت کم‌تری برخوردار باشند. اگر والدین درگیر مشاجرات مکرر یا شدید با شریک زندگی خود باشند، ممکن است نتوانند مراقبت و نظارت مناسب را انجام دهند [۳۷]. سرانجام، دانش‌آموزانی که در خانه تعارض را تجربه می‌کنند ممکن است دریابند که غوطه‌ور شدن در دنیای اینترنت مجازی فرار از درگیری است. آن‌ها هم‌چنین ممکن است دریابند که قادر به حمایت گرفتن در دنیای اینترنت هستند [۳۸].

نتایج معادلات ساختاری در پژوهش حاضر نشان داد که کنترل هدفمند با اعتیاد به اینترنت ارتباط مستقیم دارد. این نتایج با یافته‌های Wang و همکاران [۱۹] و Liu و همکاران مبنی بر این‌که بین اعتیاد به اینترنت و کنترل هدفمند ارتباط منفی و معنی‌داری وجود دارد و کنترل هدفمند ضعیف تا حدی می‌تواند استفاده مشکل‌ساز نوجوانان به ویژه در بین پسران از اینترنت را توضیح دهد هم‌خوان می‌باشد [۲۰].

در تبیین این فرض می‌توان اظهار داشت که کنترل هدفمند به طیف گسترده‌ای از نتایج سازگاری، از جمله شایستگی اجتماعی، پاسخ‌گویی همدلانه و درونی‌سازی رفتار مربوط می‌شود. از افراد با کنترل هدفمندی بالا انتظار می‌رود که در مقابله یا از بین بردن احساسات منفی خود و کاهش اثر ناخواسته بالقوه استفاده از اعتیاد به اینترنت بر احساسات ذهنی خود موفق‌تر باشند. معمولاً تصور می‌شود که آن‌ها از استقامت، اراده و انعطاف‌پذیری خوبی برخوردار هستند [۳۹]. بنابراین، حتی اگر دانش‌آموزان با کنترل هدفمندی زیاد استفاده بیش‌ازحد از اینترنت داشته باشند با مهارت‌های

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

تنظیم هیجان بالای که دارند می‌توانند رفتار خود را مدیریت و کنترل کنند.

استفاده صرف از پرسش‌نامه برای ارزیابی متغیرها به ویژه ارزیابی میزان استفاده از اینترنت و محدود بودن جامعه آماری به شهر اردبیل دو محدودیت عمده مطالعه حاضر بود که برای دست‌یابی به نتایج بهتر از روش‌های اندازه‌گیری متفاوت (مصاحبه بالینی) و نه صرفاً از پرسش‌نامه و اجرای پژوهش در دیگر مناطق جغرافیایی پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین حساسیت بین فردی و تعارض زناشویی والدین و کنترل هدفمند با اعتیاد به اینترنت ارتباط وجود دارد. لذا توصیه می‌شود فعالیت‌های فرهنگی و اوقات فراغت سالم و گسترده‌ای برای نوجوانان و دانش آموزان ایجاد شود و هم-چنین برنامه‌های مشاوره‌ای برای ارائه به نوجوانان دارای اعتیاد به اینترنت تدوین شود. هم‌چنین، آموزش مهارت‌های بین فردی و راهبردهای حل مسأله برای دانش‌آموزان و والدین نوجوانان دارای اعتیاد به اینترنت انجام شود.

تشکر و قدردانی

این پژوهش با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه محقق اردبیلی و با شماره ۱۸۰۶ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۲/۰۷ انجام گرفت. به این وسیله از کلیه همکاری‌های مشفقانه مدیر، مشاور و معلمان مدارس شهرستان اردبیل و کلیه دانش‌آموزان شرکت‌کننده در پژوهش و هم‌چنین از دانشگاه محقق اردبیلی بابت حمایت مالی از این پژوهش نهایت قدردانی می‌شود.

References

[1] Young K. The evolution of internet addiction disorder. *J Psycho Behav Econom* 2017; 29(2): 3-18.

[2] Černja I, Vejmelka L, Rajter M. Internet addiction test: Croatian preliminary study. *J BMC psychiatry* 2019; 19(1): 1-11.

[3] Lipman RS, Covi L, Shapiro AK. The Hopkins Symptom Checklist (HSCL): factors derived from the HSCL-90. *J Affect Disord* 1979; 1(1): 9-24.

[4] Babadi-Akashe Z, Zamani BE, Abedini Y, Akbari H, Hedayati N. The relationship between

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]

[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

mental health and addiction to mobile phones among university students of Shahrekord Iran. *J Ment Health Addict* 2014; 6(4): 93-9.

[5] Otsuka Y, Kaneita Y, Itani O, Tokiya M. Relationship between Internet Addiction and Poor Mental Health among Japanese Adolescents. *J Iran J Public Health* 2020; 49(11): 2069-77.

[6] Chen R, Liu J, Cao X, Duan S, Wen S, Zhang S, et al. The relationship between mobile phone use and suicide-related behaviours among adolescents: the mediating role of depression and interpersonal problems. *J Affect Disord* 2020; 15(269): 101-7.

[7] Hou J, Jiang Y, Chen S, Hou Y, Wu J, Fan N, et al. Cognitive mechanism of intimate interpersonal relationships and loneliness in internet-addicts: An ERP study. *J Addict Behav* 2019; 10(1): 1-11.

[8] De Leo JA, Wulfert E. Problematic Internet use and other risky behaviors in college students: An application of problem-behavior theory. *J Psychol Addict Behav* 2013; 27(1): 133-41.

[9] Kalaitzaki AE, Birtchnell J. The impact of early parenting bonding on young adults' Internet addiction, through the mediation effects of negative relating to others and sadness. *J Addict Behav* 2014; 39(3): 733-6.

[10] Bowen M. Theory in the practice of psychotherapy. Family therapy: Theory and practice. 1976; 4(1): 2-90.

[11] Wu CST, Wong HT, Yu KF, Fok KW, Yeung SM, Lam CH, et al. Parenting approaches, family functionality, and internet addiction among Hong Kong adolescents. *BMC pediatrics* 2016; 16(1): 1-10.

[12] Yang X, Zhu L, Chen Q, Song P, Wang Z. Parent marital conflict and Internet addiction among Chinese college students: The mediating role of father-child, mother-child, and peer attachment. *J Comput Hum Behav* 2016; 59(2): 221-9.

[13] Ko CH, Wang PW, Liu TL, Yen CF, Chen CS, Yen JY. Bidirectional associations between family factors and I nternet addiction among

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]

[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

adolescents in a prospective investigation. *J Psychiatry Clin Neurosci* 2015; 69(4): 192-200.

[14] Gao T, Meng X, Qin Z, Zhang H, Gao J, Kong Y, et al. Association between parental marital conflict and Internet addiction: A moderated mediation analysis. *J Affect Disord* 2018; 240: 27-32.

[15] Zhou Q, Main A, Wang Y. The relations of temperamental effortful control and anger/frustration to Chinese children's academic achievement and social adjustment: A longitudinal study. *J Educ Psychol* 2010; 102(1): 180-96.

[16] Anderson EL, Steen E, Stavropoulos V. Internet use and Problematic Internet Use: A systematic review of longitudinal research trends in adolescence and emergent adulthood. *Int J Adolesc Youth* 2017; 22(4): 430-54.

[17] Jiang Z, Zhao X. Brain behavioral systems, self-control and problematic mobile phone use: The moderating role of gender and history of use. *J Pers Individ Dif* 2017; 106(2): 111-16.

[18] Cerruti R, Spensieri V, Presaghi F, Valastro C, Fontana A, Guidetti V. An exploratory study on Internet addiction, somatic symptoms and emotional and behavioral functioning in school-aged adolescents. *J Neuropsychiatry Clin* 2017; (6): 374-83.

[19] Wang L, Tao T, Fan C, Gao W, Wei C. The association between Internet addiction and both impulsivity and effortful control and its variation with age. *J Addict Res Theory* 2017; 25(1): 83-90.

[20] Liu R-D, Hong W, Ding Y, Oei TP, Zhen R, Jiang S, et al. Psychological distress and problematic mobile phone use among adolescents: the mediating role of maladaptive cognitions and the moderating role of effortful control. *J Front Psychol* 2019; 10(1); 1-9.

[21] Chriki LS. The Interaction of Rejection Sensitivity and Effortful Control in the Prediction of Interpersonal Dysfunction: Doctoral dissertation,The Ohio State University; 2012.

[22] Cain NM, Meehan KB, Roche MJ, Clarkin JF, De Panfilis C. Effortful control and interpersonal behavior in daily life. *J Pers Assess* 2018; 101(1): 315-25.

[23] Przepiorka A, Blachnio A, Miziak B, Czuczwar S. Clinical approaches to treatment of Internet addiction. *J Pharmacological Reports*. 2014; 66(2): 187-91.

[24] Homan AH. Structural Equation Modeling Using LaserL Software. Tehran: Samt; 2014.[Farsi].

[25] Young KS. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *J Cyberpsychol Behav Soc Netw* 1998; 1(3): 237-44.

[26] Young KS , Rogers R. Rodgers RC. The relationship between depression and Internet addiction. *J Cyberpsychol Behav* 1998; 1(1): 25-28.

[27] Widyanto L, McMurran M. The psychometric properties of the internet addiction test. *J Cyberpsychol Behav Soc Netw* 2004; 7(4): 443-50.

[28] Alavi S, Eslami M, Meracy M, Najafi M, Jannatifard F, Rezapour H. Psychometric properties of Young internet addiction test. *J Inter Behav Sci* 2010; 4(3): 183-9. [Farsi].

[29] Rothbart MK, Ahadi SA, Evans DE. Temperament and personality: origins and outcomes. *J Pers Soc Psychol* 2000; 78(1): 35-122.

[30] Basharpoor S. The relationship between cognitive emotion regulation and intelligent control with the severity of dependence and craving in people with substance abuse. *J Substance Abuse Research Addiction* 2013; 7(28): 131-6. [Farsi].

[31] Boyce P, Parker G. Development of a scale to measure interpersonal sensitivity. *Aust N Z J Psychiatry* 1989; 23(3): 341-51.

[32] Narimani M, Porzoor P, Basharpoor S. Comparison of interpersonal sensitivity and emotional balance in students with and without specific learning disorder. *J Learning disabilities* 2015; 5(1): 125-41. [Farsi].

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

[33] Grych JH, Seid M, Fincham FD. Assessing marital conflict from the child's perspective: The Children's Perception of Interparental Conflict Scale. *J Child development* 1992; 63(3): 558-72.

[34] Salavati S, Shokri O. A psychometric analysis of the Young Children's Appraisals of Interparental Conflict Scale. Developmental Psychology: *J Iranian Psychologists* 2015; 11(44): 379-89.

[35] Ferreira T, Cadima J, Matias M, Leal T, Matos PM. Teacher-child dependency in preschool: links with teacher-child closeness, conflict and children's effortful control.Attachment & Human Development. *J Attach Hum Dev* 2020; 22(1): 1-16.

[36] Li W, Garland EL, Howard MO. Family factors in Internet addiction among Chinese youth: A review of English-and Chinese-language studies. *J Comput Hum Behav* 2014; 31: 393-411.

[37] Masarik AS, Conger RD. Stress and child development: A review of the Family Stress Model. *J Curr Opin Psychiatry* 2017; 13(2): 85-90.

[38] Hsieh Y-P, Shen AC-T, Wei H-S, Feng J-Y, Huang SC-Y, Hwa H-L. Internet addiction: A closer look at multidimensional parenting practices and child mental health. *J Cyberpsychol Behav Soc Netw* 2018; 21(12): 768-73.

[39] Zhang J, Li D, Ahemaitijiang N, Peng W, Zhai B, Wang Y. Perceived school climate and delinquency among Chinese adolescents: A moderated mediation analysis of moral disengagement and effortful control. *J Child Youth Serv Rev* 2020; 116(1): 105-253..

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]

Modeling Internet Addiction Based on Interpersonal Sensitivity and Parents' Marital Conflict with the Mediating Role of Effortful Control in Students of Ardabil City in the 2020 Academic Year: A Descriptive Study

S. Basharpoor[1], S. Ahmadi[2], F. Heidari[3]

Received:27/09/2020 Sent for Revision:04/11/2020 Received Revised Manuscript:09/12/2020 Accepted: 12/12/2020

Background and Objectives: Sensitivity to interpersonal interactions and marital conflicts plays an important role in the tendency of children to become addicted to the Internet. The aim of this study was to model Internet addiction based on interpersonal sensitivity and parents' marital conflict with the mediating role of effortful control in students.

Materials and Methods: The present research method is descriptive. The statistical population was all first and second year high school students in Ardabil in 2020. A sample of 239 people from this population was selected by available sampling method and answered the questionnaires of Internet addiction, Effortful Control, Interpersonal Sensitivity and Parents' Marital Conflict. Data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and structural equation modeling.

Results: The results showed that Internet addiction was positively correlated with the total score of interpersonal sensitivity ($r=0.57$, $p<0.001$) and parents' marital conflict ($r=0.36$, $p<0.001$) and had a negative correlation with effortful control ($r=-0.44$, $p<0.001$). Effortful control was also negatively related to the total score of interpersonal sensitivity ($r=-0.21$, $p<0.001$) and parents' marital conflict ($r=-0.17$, $p<0.001$). Model fit indices also confirmed the effect of interpersonal sensitivity and parents' marital conflict on Internet addiction with the mediating role of effortful control.

Conclusion: The results of this research can be used in creating applications and workshops for adolescents who are addicted to the Internet as well as in the prevention of Internet addiction.

Key words: Internet Addiction, Effortful control, Interpersonal sensitivity, Parents' marital conflict, Students, Ardabil

Funding: This study was funded by University of Mohaghegh Ardabili.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of Ardabili University of Medical Sciences approved the study (IR.ARUMS.REC.1399.407).

How to cite this article: Basharpoor S, Ahmadi S, Heidari F. Modeling Internet Addiction Based on Interpersonal Sensitivity and Parents' Marital Conflict with the Mediating Role of Effortful Control in Students of Ardabil City in the 2020 Academic Year: A Descriptive Study. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2021; 19 (10): 1053-70. [Farsi]

1- Prof., Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran
ORCID: 0000-000229202605
(Corresponding Author) Tel: (045) 31505622, Fax: (045) 31505622, E-mail: basharpoor_sajjad@uma.ac.ir
2- PhD Student of Psychology, School of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran
ORCID: 0000-0003-0189-9575
3- PhD Student of Psychology, School of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran
ORCID: 0000-0001-7501-5758

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-08]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1399.19.10.5.6]
[DOI: 10.29252/jrums.19.10.1053]